EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 537 final

KOMISIJOS ATASKAITA

Portugalija

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

KOMISIJOS ATASKAITA

Portugalija

Pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį

1. ĮVADAS

2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliam ekonomikos nuosmukiui. Komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 protrūkio, dabartinės sąlygos leidžia pradėti taikyti šią išlygą. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nestabdomos. Ji suteikia galimybę valstybėms narėms nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto.

Remiantis 2020 m. kovo 31 d. Portugalijos valdžios institucijų pateiktais ir vėliau Eurostato patvirtintais duomenimis[1], 2019 m. Portugalijos valdžios sektoriaus balansas buvo 0,2 % BVP perteklius, o valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis – 117,7 %. Kaip matyti iš pateiktų duomenų, remdamasi prieš prasidedant COVID-19 pandemijai priimtu 2020 m. valstybės biudžetu, tuo metu Portugalija planavo, kad 2020 m. valdžios sektoriaus perteklius sudarys 0,2 % BVP, ir tikėjosi, kad valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis sumažės iki 114,9 %. Į Portugalijos 2020 m. stabilumo programą (ji nebuvo pateikta iki Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino) nebuvo įtrauktas 2020 m. valdžios sektoriaus balanso planas.

Priešingai nei pagal pateiktus duomenis, pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę, kuri, be kitų veiksnių, atspindi numatomą COVID-19 pandemijos poveikį ekonomikai ir biudžetui, 2020 m. prognozuojamas 6,5 % BVP valdžios sektoriaus deficitas, o valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis turėtų padidėti iki 131,6 %. Visi turimi įrodymai, įskaitant Portugalijos valdžios institucijų pareiškimus apie reagavimo biudžeto politikos priemonėmis į didelį ekonomikos nuosmukį, susijusį su COVID-19 pandemija, mastą, rodo, kad 2020 m. valdžios sektoriaus deficitas gerokai viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. 2020 m. gegužės 7 d. raštu Komisija paragino Portugalijos valdžios institucijas paaiškinti 2020 m. planuojamo valdžios sektoriaus deficito dydį. 2020 m. gegužės 13 d. rašte

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f

Portugalijos valdžios institucijos nepateikė prašomo paaiškinimo ir užsiminė apie išimtines sąlygas, susijusias su COVID-19 pandemija. Atsižvelgdama į tuos veiksnius, Komisija mano, kad jos dabartinė prognozė – 6,5 % BVP valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. – yra pakankamai įtikinamas perviršinio deficito, apibrėžto Sutarties 126 straipsnio 2 dalies a punkte, *prima facie* įrodymas.

Todėl šiomis aplinkybėmis Komisija parengė šį pranešimą, kuriame analizuojama, ar Portugalija laikosi Sutartyje nustatytų deficito ir skolos kriterijų. Jame atsižvelgiama į visus svarbius veiksnius ir deramas dėmesys skiriamas dideliam ekonominiam sukrėtimui, susijusiam su COVID-19 pandemija.

1 lentelė. Valdžios sektoriaus deficitas ir skola (% BVP)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
						Komisija	Komisija
Deficito kriterijus	**Valdžios sektoriaus balansas**	**-1,9**	**-3,0**	**-0,4**	**0,2**	**-6,5**	**-1,8**
Skolos kriterijus	**Valdžios sektoriaus bendroji skola**	**131,5**	**126,1**	**122,0**	**117,7**	**131,6**	**124,4**
	Atotrūkis nuo skolos mažinimo kriterijaus	*PDP*	*netaikoma*	*netaikoma*	*netaikoma*	3,5	-0,2
	Struktūrinio balanso pokytis	0,4	0,4	0,7	0,4	*netaikoma*	*netaikoma*
	Reikalaujamas MTSK	*PDP*	0,0	-0,3	-1,8	*netaikoma*	*netaikoma*

Pastaba. MTSK – minimalus tolygus struktūrinis koregavimas; PDP – perviršinio deficito procedūra; n – netaikoma.
Šaltinis: Eurostatas, Komisijos 2020 m. pavasario prognozė.

2. DEFICITO KRITERIJUS

Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę, 2020 m. Portugalijos valdžios sektoriaus balansas bus 6,5 % BVP deficitas. Kalbant konkrečiai, nors apskaičiuota, kad biudžeto išlaidos priemonėms, kurių ėmėsi Portugalijos valdžios institucijos siekdamos kovoti su COVID-19 pandemija, sudaro 2,5 % BVP, numatoma, kad automatinių stabilizavimo priemonių veikimas prisidės prie 2020 m. prognozuojamo valdžios sektoriaus deficito daugiau kaip 4 % BVP. Komisijos prognozuojamas 2020 m. valdžios sektoriaus deficitas viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nėra jai artimas.

Prognozuojamas Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės perviršis 2020 m. yra išimtinis, nes jį lemia didelis ekonomikos nuosmukis. Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos poveikį, Komisijos 2020 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2020 m. realusis BVP susitrauks 6,8 %.

Prognozuojamas Sutarties pamatinės vertės perviršis būtų laikinas, remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, kurioje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2021 m. sumažės iki mažiau kaip 3 % BVP. Tačiau šios projekcijos parengtos vyraujant išimtinai dideliam neapibrėžtumui.

Apibendrinant galima teigti, kad Komisijos prognozuojamas 2020 m. valdžios sektoriaus deficitas viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nėra jai artimas. Prognozuojamas perviršis pagal Sutartį ir Stabilumo ir augimo paktą laikomas išimtiniu, o šiuo metu – ir laikinu. Visi turimi įrodymai, įskaitant Portugalijos valdžios institucijų pareiškimus apie reagavimo biudžeto politikos priemonėmis į didelį ekonomikos nuosmukį, susijusį su COVID-19 pandemija, mastą, rodo, kad 2020 m. valdžios sektoriaus deficitas gerokai viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. 2020 m. gegužės 7 d. raštu Komisija paragino Portugalijos valdžios institucijas paaiškinti 2020 m. planuojamo valdžios sektoriaus deficito dydį. 2020 m. gegužės 13 d. rašte Portugalijos valdžios institucijos nepateikė prašomo paaiškinimo ir užsiminė apie išimtines sąlygas, susijusias su COVID-19 pandemija. Atsižvelgdama į tuos veiksnius, Komisija mano, kad jos dabartinė prognozė – 6,5 % BVP valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. – yra pakankamai įtikinamas perviršinio deficito, apibrėžto Sutarties 126 straipsnio 2 dalies a punkte, *prima facie* įrodymas. Taigi analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/97 apibrėžtas deficito kriterijus *prima facie* nėra įvykdytas.

3. SKOLOS KRITERIJUS

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis sumažėjo nuo 122,0 % 2018 m. iki 117,7 % 2019 m. Tą sumažėjimą 2019 m. daugiausia lėmė skolą mažinantis poveikis, atsirandantis dėl didelio pirminio pertekliaus (3,2 % BVP) ir palankaus nominaliojo BVP augimo ir palūkanų normų skirtumo, dėl kurio bendras realiojo BVP augimo ir infliacijos (kartu – 4,6 %) poveikis atsveria didelę, tačiau palaipsniui mažėjančią palūkanų naštą, susijusią su pernelyg didele skolos našta (3,0 % BVP). Vis dėlto atsargų ir srautų koregavimas 2019 m. buvo teigiamas (0,5 % BVP).

2017 m. birželio mėn. nutraukus perviršinio deficito procedūrą, Portugalijai buvo taikomas trejų metų pereinamasis laikotarpis, per kurį ji turėtų užtikrinti pakankamą skolos mažinimo kriterijaus laikymosi pažangą. Pereinamasis laikotarpis prasidėjo 2017 m. ir baigėsi 2019 m. Siekiant užtikrinti nuolatinę ir veiksmingą pažangą, kad pereinamuoju laikotarpiu būtų laikomasi kriterijaus, kartu turėtų būti laikomasi šių dviejų sąlygų:

a. metinis struktūrinis koregavimas neturėtų skirtis nuo minimalaus tolygaus struktūrinio koregavimo (MTSK) dydžio daugiau nei ¼ % BVP, užtikrinant, kad iki pereinamojo laikotarpio pabaigos būtų laikomasi skolos mažinimo kriterijaus;

b. likęs metinis struktūrinis koregavimas bet kuriuo pereinamojo laikotarpio metu neturėtų viršyti ¾ % BVP (nebent pirmajai sąlygai įvykdyti reikia, kad metinės pastangos viršytų ¾ % BVP).

Iš pateiktų duomenų matyti, kad Portugalija padarė pakankamą pažangą siekdama 2019 m. laikytis skolos mažinimo kriterijaus, nes apskaičiuota, kad pernai struktūrinis balansas pagerėjo 0,4 % BVP, palyginti su taikytinu −1,8 % BVP MTSK.

Taigi analizė rodo, kad, remiantis 2019 m. biudžeto rezultatų duomenimis, skolos kriterijus yra įvykdytas.

4. SVARBŪS VEIKSNIAI

Sutarties 126 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu tuos kriterijus, Komisija turi parengti pranešimą. Tame pranešime taip pat turi būti „*atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę*“.

Tie veiksniai išsamiau paaiškinti Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalyje, kurioje taip pat nustatyta, kad būtina tinkamai atsižvelgti „*į visus kitus veiksnius, kurie, atitinkamos valstybės narės nuomone, yra svarbūs siekiant visapusiškai įvertinti, ar laikomasi deficito ir skolos kriterijų, ir kuriuos valstybė narė nurodė Tarybai ir Komisijai*“.

Kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalyje, kalbant apie deficito kriterijaus laikymąsi 2020 m., kadangi valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis viršija Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir dviguba pagrindinio principo sąlyga (t. y. kad valdžios sektoriaus deficitas išliktų artimas Sutartyje nustatytai 3 % BVP pamatinei vertei ir pamatinės vertės perviršis būtų laikinas) nėra įvykdyta, į tuos svarbius veiksnius priimant sprendimą dėl perviršinio deficito susidarymo Portugalijoje pagal deficito kriterijų negali būti atsižvelgta.

Dabartinėmis aplinkybėmis svarbus papildomas veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti 2020 m., yra COVID-19 pandemijos, kuri labai veikia biudžeto būklę ir lemia labai neapibrėžtą perspektyvą, ekonominis poveikis. Dėl pandemijos taip pat pradėta taikyti bendroji nukrypti leidžianti išlyga.

4.1. COVID-19 pandemija

COVID-19 pandemijos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas daro didelį neigiamą poveikį visai Europos Sąjungai. Poveikis BVP augimui priklausys tiek nuo pandemijos trukmės, tiek nuo to, kiek laiko bus reikalingos priemonės, kurių imamasi nacionalinių valdžios institucijų, Europos ir pasauliniu lygmeniu, siekiant sulėtinti viruso plitimą, apsaugoti gamybos pajėgumus ir paremti visuminę paklausą. Valstybės narės jau ėmėsi arba imasi biudžeto priemonių, kad padidintų sveikatos sistemų pajėgumą ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Taip pat imtasi svarbių likvidumo paramos priemonių ir suteiktos kitos garantijos. Remdamosi išsamesne informacija, kompetentingos statistikos institucijos turi išnagrinėti, ar tos priemonės turi tiesioginį poveikį valdžios sektoriaus balansui. Dėl tų priemonių ir ekonominės veiklos sulėtėjimo susidarys gerokai didesnės valdžios sektoriaus deficito ir skolos pozicijos.

4.2. Vidutinio laikotarpio ekonominė būklė

Prieš prasidedant COVID-19 pandemijai Portugalijos ekonomika palaipsniui lėtėjo: realiojo BVP augimas sulėtėjo iki 2,2 % 2019 m. (2,6% 2018 m.). Per pirmuosius du 2020 m. mėnesius ekonomikos rodikliai buvo geri.

Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę, kuri, be kitų veiksnių, atspindi numatomą COVID-19 pandemijos poveikį ekonomikai, 2020 m. ekonominė veikla turėtų smarkiai sulėtėti, o realusis BVP – susitraukti 6,8 %. Kalbant apie vidaus paklausą, nors numatoma, kad privatus vartojimas sumažės kiek mažiau nei BVP, nes politikos priemonės iš dalies

kompensuos namų ūkių pajamų nuostolius, kartu prognozuojama, kad dėl išliekančio netikrumo ir nepaisant neseniai numatyto Europos struktūrinių ir investicijų fondų lankstumo labiausiai nukentės investicijos. Kalbant apie išorės paklausą, prognozuojama, kad tiek eksportas, tiek importas sumažės daugiau kaip 10 proc., o eksportui ypač didelį poveikį darys numatomas užsienio turizmo sutrikdymas. Nedarbas išaugs nuo 6,5 % 2019 m. iki 9,7 % 2020 m.

Nors tikimasi, kad 2021 m. realiojo BVP augimas atsigaus (jis augs 5,8 %), panašu, kad kai kuriuose sektoriuose, ypač turizmo, bus juntami pakartotiniai sukrėtimai. Todėl prognozuojama, kad iki 2021 m. BVP išliks mažesnis nei 2019 m.

Makroekonominė perspektyva parengta vyraujant išskirtiniam su COVID-19 pandemijos trukme ir jos sukeltu ekonominiu poveikiu susijusiam neapibrėžtumui. Veikiau neigiama rizika Portugalijai kyla ir dėl šalies ypatumų, nes jos ekonomika yra priklausoma nuo užsienio turizmo, kurį, kaip numatoma, smarkiai paveiks COVID-19 pandemija. Tai yra švelninamieji veiksniai vertinant, ar Portugalija 2020 m. laikysis deficito kriterijaus.

4.3. Vidutinio laikotarpio biudžeto būklė

Portugalijos valdžios sektoriaus balansas 2019 m. virto 0,2 % BVP pertekliumi, prie kurio prisidėjo geri pajamų, ypač socialinių įmokų ir netiesioginių mokesčių, rezultatai ir nuolat mažėjančios palūkanų išlaidos. 2019 m. viešosios investicijos stabilizavosi ties 1,9 % BVP riba, palyginti su užfiksuotu valdžios sektoriaus pertekliumi, t. y. buvo mažesnės už numatytąsias Vyriausybės planuose ir už 3 % BVP Sąjungos vidurkį. Neatsižvelgiant į banko „Novo Banco“ neapibrėžtojo kapitalo mechanizmo pakartotinio aktyvavimo (pernai – 0,5 % BVP) ir kitų vienkartinių priemonių taikymo poveikį, 2019 m. valdžios sektoriaus balansas buvo perteklinis – 0,8 % BVP.

2018 m. liepos 13 d. Taryba rekomendavo Portugalijai užtikrinti, kad 2019 m. pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas, atėmus diskrecines pajamų priemones ir vienkartines priemones, neviršytų 0,7 % (išlaidų kriterijaus), o tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą[2]. Remiantis biudžeto rezultatų duomenimis ir Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, grynųjų pirminių išlaidų augimo tempas gerokai viršijo taikytiną išlaidų kriterijų, o tai rodo didelį 1,0 % BVP nuokrypį nuo reikalavimų 2019 m. Kartu apskaičiuota, kad struktūrinis balansas pagerėjo 0,4 % BVP, o tai rodo, kad 2019 m. buvo šiek tiek nukrypta nuo rekomenduojamo struktūrinio koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. Bendras vertinimas patvirtina, kad 2019 m. ir 2018–2019 m. (vertinant kartu) labai nukrypta nuo Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies reikalavimų.

Kaip matyti iš 2020 m. kovo 25 d. Portugalijos valdžios institucijų pateiktų duomenų, remdamasi prieš prasidedant COVID-19 pandemijai priimtu 2020 m. valstybės biudžetu, 2020 m. Portugalija planavo 0,2 % BVP valdžios sektoriaus perteklių. Tačiau numatoma, kad dėl pandemijos ekonominių ir socialinių padarinių 2020 m. valdžios sektoriaus balansas labai pablogės – tai atspindi automatinių stabilizavimo priemonių veikimą ir didelės fiskalinės politikos paramos poreikį.

[2] 2018 m. liepos 13 d. Tarybos rekomendacija dėl 2018 m. Portugalijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Portugalijos stabilumo programos (OL C 320, 2018 9 10, p. 92).

Stabilumo programoje pateikiama informacija apie esmines priemones, kuriomis siekiama sustiprinti sveikatos sistemos reagavimo pajėgumus, apsaugoti darbo vietas, teikti socialinę paramą ir išsaugoti įmonių likvidumą. Komisijos 2020 m. pavasario prognozės galutinę datą (2020 m. balandžio 23 d.) bendros tiesioginės biudžeto išlaidos toms politikos priemonėms sudarė maždaug 2,5 % BVP. Vidutinio laikotarpio biudžeto būklę supa neįprastai daug neapibrėžtumo ir kyla iš esmės neigiama rizika, susijusi su staiga išaugusiais viešaisiais neapibrėžtaisiais kai kurių valstybinių įmonių ir privačiojo sektoriaus įsipareigojimais, be kita ko, dėl galimo valstybės garantijų įmonėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims suteikimo po COVID-19 pandemijos. Ta rizika, nors jau buvo didelė, dar padidėja, iš dalies dėl galimo tolesnio papildomų bankų paramos priemonių poveikio biudžetui.

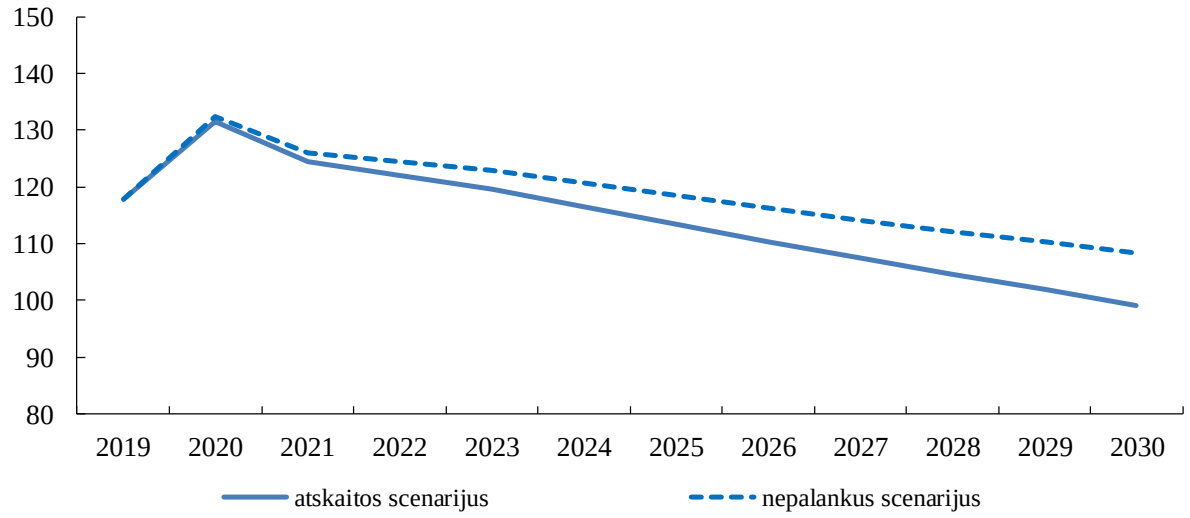
4.4. Vidutinio laikotarpio valstybės skolos pozicija

Portugalijos valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2019 m. sumažėjo iki 117,7 % dėl didelio pirminio pertekliaus ir palankaus nominaliojo BVP augimo ir palūkanų normų skirtumo. Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę, staigus pirminis deficitas ir numatoma realiojo BVP dinamika turės neigiamos įtakos 2020 m. valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykiui – jis turėtų padidėti iki 131,6 %. Numatoma, kad 2021 m. valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis sumažės iki 124,4 % ir dėl numatomo ekonomikos atsigavimo vėl laipsniškai mažės.

Skolos tvarumo analizė atnaujinta pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę. Apskritai skolos tvarumo vertinimas rodo, kad, nepaisant rizikos, skolos pozicija išlieka tvari vidutiniu laikotarpiu, atsižvelgiant į svarbius švelninančius veiksnius, visų pirma susijusius su skolos profiliu ir istoriškai mažomis palūkanų normomis. Svarbu tai, kad nors dėl COVID-19 pandemijos valdžios sektoriaus skolos pozicija trumpuoju laikotarpiu blogės, vis dar tikimasi, kad skolos ir BVP santykis pagal atskaitos scenarijų vidutiniu laikotarpiu bus tvarios (mažėjančios) trajektorijos[3].

[3] Atskaitos scenarijus grindžiamas Komisijos 2020 m. pavasario prognoze. Daroma prielaida, kad po 2021 m. fiskalinė politika bus laipsniškai koreguojama, atsižvelgiant į ES ekonominio ir fiskalinio koordinavimo ir priežiūros sistemas. Realiojo BVP augimas prognozuojamas pagal vadinamąją Ekonominės politikos komiteto gamybos apimties atotrūkio darbo grupės (EPC/OGWG) t + 10 metodiką. Visų pirma (realiojo) faktinio BVP augimą lemia potencialus augimas ir bet koks svarstomas papildomas fiskalinis koregavimas (taikant fiskalinį daugiklį). Daroma prielaida, kad infliacija laipsniškai mažės iki 2 %. Palūkanų normos prielaidos nustatytos atsižvelgiant į finansų rinkos lūkesčius. Pagal nepalankų scenarijų daroma prielaida, kad, palyginti su atskaitos scenarijumi, (per visą projekcijos laikotarpį) palūkanų normos bus didesnės (500 bazinių p.), o BVP augimas mažesnis (−0,5 proc. p.).

1 diagrama. Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis, Portugalija, % BVP

Šaltinis – Komisijos tarnybos.

4.5. Kiti valstybės narės nurodyti veiksniai

2020 m. gegužės 13 d. Portugalijos valdžios institucijos atsiuntė raštą, kuriame pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalį nurodė svarbius veiksnius. Ankstesniuose skirsniuose pateikta analizė jau iš esmės apima pagrindinius valdžios institucijų nurodytus veiksnius. Rašte Portugalijos valdžios institucijos pabrėžė teigiamus šalies fiskalinės būklės pokyčius, vykusius ne vienus metus prieš prasidedant COVID-19 pandemijai: valdžios sektoriaus balansas pagerėjo ir 2019 m. susidarė perteklius, o valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis nuolat mažėjo. Nors 2020 m. stabilumo programoje nebuvo nei makroekonominio scenarijaus, nei bent 2020 m. biudžeto planų, o rašte nebuvo paaiškintas planuojamo 2020 m. valdžios sektoriaus deficito dydis, Portugalijos valdžios institucijos dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą iki 2020 m. pirmojo pusmečio pabaigos pateikti tą informaciją vykdydamos šalies biudžeto procedūrą.

5. IŠVADOS

Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę, 2020 m. Portugalijos valdžios sektoriaus balansas bus 6,5 % BVP deficitas, t. y. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę ir nebus jai artimas. Prognozuojamas Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės perviršis laikomas išimtiniu, o šiuo metu – ir laikinu.

Visi turimi įrodymai, įskaitant Portugalijos valdžios institucijų pareiškimus apie reagavimo biudžeto politikos priemonėmis į didelį ekonomikos nuosmukį, susijusį su COVID-19 pandemija, mastą, rodo, kad 2020 m. valdžios sektoriaus deficitas gerokai viršija Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. 2020 m. gegužės 7 d. raštu Komisija paragino Portugalijos valdžios institucijas paaiškinti 2020 m. planuojamo valdžios sektoriaus deficito dydį. 2020 m. gegužės 13 d. rašte Portugalijos valdžios institucijos nepateikė prašomo

paaiškinimo ir užsiminė apie išimtines sąlygas, susijusias su COVID-19 pandemija. Atsižvelgdama į tas aplinkybes, Komisija mano, kad jos dabartinė 2020 m. valdžios sektoriaus deficito prognozė yra pakankamai įtikinamas perviršinio deficito, apibrėžto Sutarties 126 straipsnio 2 dalies a punkte, *prima facie* įrodymas.

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2019 m. sumažėjo iki 117,7 %, t. y. viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Portugalija nepadarė pakankamos pažangos, kad 2019 m. atitiktų skolos mažinimo kriterijų.

Vadovaujantis Sutartimi ir Stabilumo ir augimo paktu, šiame pranešime taip pat išnagrinėti svarbūs veiksniai. Kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalyje, kalbant apie deficito kriterijaus laikymąsi 2020 m., kadangi valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis viršija Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir dviguba pagrindinio principo sąlyga (t. y. kad valdžios sektoriaus deficitas išliktų artimas Sutartyje nustatytai 3 % BVP pamatinei vertei ir pamatinės vertės perviršis būtų laikinas) nėra įvykdyta, į tuos svarbius veiksnius priimant sprendimą dėl perviršinio deficito susidarymo Portugalijoje pagal deficito kriterijų negali būti atsižvelgta.

Apskritai analizė rodo, kad Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžtas deficito kriterijus nėra įvykdytas.